

Ročník 2014

Zahraniční obchod dle
pohybu zboží
Kód publikace: 241019-14
Pořadové číslo v roce: 1

V Praze dne 14. 3. 2014

Zajímavosti ze zahraničního obchodu

Zpracovalo: Oddělení statistiky zahraničního obchodu
Autor: Ing. Markéta Heczková
Kontaktní osoba: Ing. Markéta Heczková
Telefon: 274 052 169
E-mail: marketa.heczkova@czso.cz

Prahy pro vykazování ve vnitřním obchodě EU

Abychom se mohli zabývat problematikou prahů, je nutné vysvětlit několik základních pojmů, se kterými se ve statistické terminologii běžně pracuje.

Intrastat. Intrastat je systém sběru a zpracování dat pro statistiku obchodu se zbožím mezi členskými státy, zahrnující i sběr údajů o pohybu zboží, které přímo předmětem obchodu mezi obchodními partnery z různých členských států není.

Intrastat lze také popsat jako statistický systém sledující pohyb zboží mezi členskými státy EU, to je mezi Českou republikou a ostatními členskými státy EU, pokud toto zboží bylo odesláno z ČR do jiného členského státu EU, nebo bylo přijato do ČR z jiného členského státu EU, přičemž skutečně přestoupilo státní hranici ČR.

Zpravodajská jednotka. Právnícká nebo fyzická osoba, zaregistrovaná v ČR k DPH, která odesílá zboží do jiného členského státu nebo z takového státu zboží přijímá a vznikla jí povinnost poskytovat do INTRASTATU stanovené údaje o tomto zboží.

Práh pro vykazování (dříve Osvobozující práh). Práh pro vykazování je limit hodnoty odeslaného nebo přijatého zboží, do jehož dosažení zpravodajská jednotka do Výkazů pro Intrastat údaje o zboží odeslaném do jiných členských států nebo přijatém z těchto států nevykazuje. Je to limit, který si zpravodajská jednotka musí sama počítat od začátku každého kalendářního roku anebo ode dne přidělení DIČ k DPH, a to zvláště za odeslané a zvláště za přijaté zboží. Výše prahů je stanovena na 8 miliónů Kč pro odeslané a na 8 miliónů Kč pro přijaté zboží.

Prahy byly vytvořeny především za účelem zmenšení byrokratického zatížení firem. Pokud firma, která je registrována či identifikována k DPH v ČR, za jeden kalendářní rok dosáhne prahu tím, že přijme, respektive odešle zboží v kumulované hodnotě 8 mil. Kč bez DPH nebo vyšší, vznikne jí povinnost vykazovat data do Intrastatu o přijetí nebo odeslání, případně v obou tocích zboží, podle toho, ve kterém směru hodnotu prahu dosáhla. Do výpočtu prahu jsou kromě hodnoty nakupovaného nebo prodáváného zboží započítávány například i hodnoty vráceného zboží, nebo zboží určeného ke zpracování dle smlouvy.

Přijetí. Přijetí zboží vykazovaného v systému Intrastat, které vstupuje na území ČR (včetně vráceného zboží od odběratele z jiného členského státu EU).

Odeslání. Odeslání zboží vykazovaného v systému Intrastat, které opouští území ČR (včetně zboží vráceného do jiného členského státu EU jeho dodavateli).

Povinnost zavedení tzv. prahů pro vykazování vyplývá pro státy Evropské unie z Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004 ze dne 31. 3. 2004 o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3330/91 článek 10. Proto jednotlivé členské státy každoročně zkoumají, zda výše prahů, pod nimiž jsou zpravodajské jednotky osvobozeny od povinnosti poskytovat informace v rámci systému Intrastat, je v souladu s tímto nařízením. V nařízení

Komise č. 1093/2013, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 638/2004 je v článku 1 stanoveno, že od roku 2014 musí státy dodržovat osvobozující prahy na takové výši, aby bylo pokryto minimálně 93 % přijetí a 97 % odeslání z daného státu EU. Přičemž pro rok 2013 musely státy splňovat při přijetí hranici pokrytí 95 %. Tato změna částečně souvisí se snahou o snižování nákladů spojených s vykazováním především pro zpravodajské jednotky, a také s projednávaným zjednodušením vykazování v Intrastatu. V rámci tohoto záměru by měly zpravodajské jednotky vykazovat pouze odeslání a informace o přijetí by byly získávány z dat odeslání ostatních členských států.

Z tabulky níže je patrné, že většina sedmnácti států EU včetně České republiky ponechala výši prahů pro přijetí na hodnotové úrovni z roku 2013. Osm států naopak svou hranici prahu zvýšilo, a pouze Chorvatsko a Lotyšsko ji snížili, aby zaručili pokrytí obchodu tak, jak je to vyžadováno EU. Na straně odeslání ponechalo 21 států prahy na úrovni předešlého roku, další 3 státy je zvýšily a 3 státy naopak snížily, opět mezi nimi nechyběli ani Chorvatsko a Lotyšsko. Počínání Chorvatska a Lotyšska si lze mimo jiné vysvětlit vstupem do EU k 1. červenci 2013 v případě Chorvatska a vstupem do eurozóny k 1. 1. 2014 v případě Lotyšska. Ovšem především musí být výše prahů přizpůsobena tak, aby byla zachována kvalita dat, což je pro státy důležité. Výstupy statistiky vnitrounijního obchodu slouží jako podklady pro další rozhodování například o ratingu, či při stanovování úrokových sazeb, spolehlivost a pravdivost sesbíraných dat hraje tedy velmi důležitou roli. Francouzská data v tabulce nejsou k dispozici, proto nemohou být interpretována. V případě Dánska nemohou být aktuální data porovnána s předešlým rokem, jelikož údaje za toto období chybí.

Česká republika své prahy oproti loňskému roku nezměnila, jak již bylo řečeno, u přijetí se však podíl sesbíraných informací z Intrastatu mírně zvýšil, o 0,3 p. b. Naopak u odeslání o 0,1 p. b. podíl sesbíraných výkazů týkající se odeslání poklesl. U přijetí to tedy znamená, že ačkoli se práh nezměnil, bylo Intrastatem pokryto větší množství transakcí v tomto směru obchodu. Jedná se ovšem o nepatrné změny a lze tedy konstatovat, že v České republice je situace srovnatelná s předchozím rokem. Významnou roli v určování výše prahů v případě České republiky hrají uživatelé dat, kteří potřebují prahy poměrně podrobné. Jedná se především o odvětví zemědělství (například živá zvířata, maso, zelenina, ovoce a výrobky z ovoce a zeleniny, mléko) a energetiky (oleje, živice). Mezi institucemi je významným odběratelem statistických dat Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO), Ministerstvo zemědělství (MZE) a Česká asociace petrolejářského průmyslu a obchodu (ČAPPO). Jednotlivá odeslání a přijetí například v zemědělství netvoří mnohdy vysoké hodnoty a je proto potřeba vytvořit práh takový, aby byl sesbírán dostatek dat o obchodování s jednotlivými komoditami. Zpravodajské jednotky vykazující zboží z oblasti energetiky jsou povinny vykazovat podrobné desetimístné kódy zboží. Výše prahů se však stanovuje na základě pokrytí celkového přijetí a odeslání. Zvýšením prahů by statistika zahraničního obchodu přišla o informace, které poskytují zpravodajské jednotky, které se v současnosti pohybují těsně nad prahem. Razantní zvýšení prahů by vedlo ke zhoršení zbožové struktury zahraničního obchodu a snížila by se vypovídací schopnost celkového objemu dovezených či vyvezených komodit. Hrozilo by tak snížení spolehlivosti statistiky s těmito komoditami a odběratelé dat by byli nuceni provádět vlastní statistická šetření, protože informace o obchodu s těmito druhy

komodit potřebují. Dále by zvýšení prahů mohlo znamenat, že obchod s některými teritorii nebude zaznamenán. Výše zmíněné důsledky mohou mít dále vliv i na surovinovou a energetickou bezpečnost.

V případě Velké Británie si lze všimnout dvojnásobného zvýšení prahu při přijetí, kdy se jeho hodnota zvýšila na 1 407 720 EUR. Velká Británie tak dosáhla minimálního možného pokrytí přijetí 93 % a snížila tak administrativní a finanční zatížení zpravodajských jednotek, které nedosáhly prahu. Další zajímavostí v případě Velké Británie je velký rozdíl ve velikosti prahu při přijetí a odeslání. Práh pro odeslání činí totiž 293 275 EUR, což je téměř pětkrát nižší hodnota než při opačném směru obchodu. Přitom je pokryto 97 % informací o odeslání zboží v rámci EU. To ukazuje, že britské zpravodajské jednotky odesílají zboží do EU v nepoměrně menších objemech, než je přijímají. Stejně jako Velká Británie, i Finsko zvýšilo práh pro přijetí zboží téměř dvojnásobně, a dosáhlo tak mírného snížení podílu získaných informací. To se samozřejmě projeví také v poklesu množství zpravodajských jednotek, jak bude ukázáno níže.

Při podrobnějším zkoumání tabulky je patrné, že u většiny států došlo u přijetí i odeslání k mírnému poklesu podílu vybraných informací o přijetích a odesláních v rámci výkazů v Intrastatu. Je ovšem nutno poznamenat, že všechny státy striktně dodržují minimální procentuálně stanovené množství vybraných informací tak, jak jim to nařizuje EU. Je to pozitivní efekt, protože snížení podílu vybraných dat vede k šetření nákladů a povinnosti vykazování některých zpravodajských jednotek, které nedosáhnou prahu, a přitom je zachována vysoká vypovídací schopnost a kvalita sesbíraných statistických dat.

Velikost prahu by bylo velmi složité unifikovat, protože u jeho sestavování je velmi důležité brát v úvahu velikost dané ekonomiky, její vyspělost, aktivitu obchodu v rámci EU, a potažmo i počet zpravodajských jednotek. Při porovnání hodnot prahů jednotlivých států lze vydedukovat relativní objem přijetí a odeslání zpravodajských jednotek. Například při porovnání hodnot Belgie a České republiky je na první pohled patrná daleko vyšší velikost belgických osvobozujících prahů, a Česká republika tak převyšuje Belgii v obou směrech obchodu v podílu sesbíraných informací na výkazech Intrastatu. Při přijetích o 2 p. b. a při odesláních o 1,2 p. b., což nepředstavuje tak výrazný rozdíl. Aby měly české zpravodajské jednotky povinnost vykazovat, stačí jim v jednotlivém směru obchodu překročit hodnotu 320 000 EUR za rok, přičemž v Belgii je nutné pro přijetí dosáhnout hodnoty 700 000 EUR a při odeslání 1 000 000 EUR. Z tohoto údaje lze vyvodit, že belgické zpravodajské jednotky obchodují ve vyšších hodnotových objemech než české.

Osvobozující prahy a pokrytí vnitrounijního obchodu v roce 2013 a 2014

	Přijetí				Odeslání			
	Euro		%		Euro		%	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Belgie	700 000	700 000	95.0	95.8	1 000 000	1 000 000	97.0	97.9
Bulharsko	184 065	122 710	93.0	96.5	107 371	122 710	97.0	98.1
Česká republika	320 000	320 000	97.0	96.7	320 000	320 000	98.2	98.3
Dánsko	804 000	522 000	93.3	-	670 000	670 000	97.0	-
Německo	500 000	500 000	-	96.8	500 000	500 000	-	98.2
Estonsko	200 000	190 000	95.4	95.8	130 000	120 000	97.2	97.6
Irsko	191 000	191 000	95.0	95.0	635 000	635 000	97.0	97.0
Řecko	100 000	100 000	96.1	96.1	90 000	90 000	97.9	97.9
Španělsko	250 000	250 000	96.0	96.0	250 000	250 000	97.0	97.0
Francie	-	-	-	-	-	-	-	-
Chorvatsko*	157 500	226 700	93.1	95.1	157 500	226 700	97.6	97.0
Itálie*	200 000	200 000	93.0	98.6	200 000	200 000	97.0	99.1
Kypr	100 000	100 000	95.5	93.6	55 000	55 000	97.9	98.0
Lotyšsko*	130 000	142 288	95.0	96.2	130 000	142 288	97.0	96.6
Litva	202 734	202 734	95.0	96.0	217 215	217 215	97.0	97.7
Lucembursko	200 000	200 000	97.5	97.7	150 000	150 000	98.0	98.4
Maďarsko	357 000	357 000	96.5	95.6	357 000	357 000	98.1	97.4
Malta	700	700	99.0	99.0	700	700	99.0	99.0
Nizozemsko	1 500 000	900 000	93.0	95.6	1 500 000	900 000	97.0	97.9
Rakousko	550 000	550 000	95.0	94.9	550 000	550 000	97.0	97.6
Polsko	358 423	267 000	95.8	98.2	358 423	267 000	97.4	98.8
Portugalsko	350 000	250 000	93.0	95.8	250 000	250 000	97.0	97.8
Rumunsko*	112 040	111 094	97.0	97.0	201 672	199 969	97.0	97.0
Slovinsko	120 000	120 000	91.2	97.1	200 000	200 000	97.3	97.8
Slovensko	200 000	200 000	96.7	96.8	400 000	400 000	97.8	97.2
Finsko	500 000	275 000	93.0	95.0	500 000	500 000	97.0	97.0
Švédsko	450 000	450 000	95.0	96.3	450 000	450 000	97.0	98.2
Velká Británie	1 407 720	703 860	93.0	95.2	293 275	293 275	97.0	97.2

- *) Chorvatsko Členský stát EU od 1. července 2013
 Itálie Není stanovena míra pokrytí sbíraných informací, protože data do Intrastatu jsou získávána v rámci statisticko-daňového systému
- Lotyšsko Členem eurozóny od 1. ledna 2014
- Rumunsko Prahy pro rok 2014 zůstaly v národní měně neměnné oproti roku 2013

S předešlou tabulkou a uvedenými daty úzce souvisí i tabulka následující, která ukazuje množství zpravodajských jednotek, které vykazují údaje do Intrastatu. Zkratkou DPH – reg. jsou označeny všechny fyzické či právnické osoby, které jsou v jednotlivých státech registrovány k DPH a vykázaly přijetí nebo odeslání zboží ve výkazu DPH. Ve sloupečku ZJ je uveden počet subjektů, které jsou povinny vykazovat příslušný směr Intrastatu, tedy zpravodajských jednotek, které vykázaly v přiznání k DPH pořízení nebo dodání zboží z/do EU. Z toho vyplývá, že pokud by nedošlo k zavedení prahů, vykazovaly by zboží v rámci Intrastatu všechny jednotky uvedeny ve sloupci DPH-reg., tedy všechny, co v rámci svého přiznání k DPH uvádějí odeslání či přijetí zboží. V České republice působí v letošním roce 12 576 zpravodajských jednotek vykazujících do Intrastatu přijetí zboží, zatímco v opačném směru obchodu se nachází v České republice 10 223 zpravodajských jednotek. V obou směrech obchodu tak došlo k nárůstu počtu zpravodajských jednotek, ovšem pouze v řádu stovek, jelikož práh pro vykazování se oproti loňskému roku nezměnil, jak již bylo řečeno. Jinými slovy tak prahu pro vykazování v roce 2014 dosáhlo více obchodníků, než tomu bylo předchozího roku.

V roce 2014 poklesl počet fyzických a právnických osob povinných vykazovat pohyb zboží do Intrastatu o 4,5 % v celé EU. Tento údaj platí za předpokladu, že množství zpravodajských jednotek v Belgii, Dánsku a Itálii zůstal na stejné úrovni jako v roce 2013, jelikož údaje za tyto státy pro letošní rok nejsou k dispozici. Počet zpravodajských jednotek v roce 2014 k celkovému počtu obchodníků v rámci EU je okolo 15 %, oproti předchozímu roku byl tak zaznamenán pokles o 2 p. b. Státy, které zvýšily prahové hodnoty pro přijetí a tím snížily míru pokrytí daného směru, zaznamenaly největší snížení počtu zpravodajských jednotek, jedná se především o Velkou Británii, která zaznamenala snížení o 15 %, Belgie a Nizozemí se snížením přibližně o 25 % a Finsko, kde došlo k poklesu počtu zpravodajských jednotek pro přijetí o 34 %.

Provázanost počtu zpravodajských jednotek s výší prahů je patrná. Státy EU sestavují každoročně prahy tak, aby splňovaly požadavek EU a zajistily alespoň minimální pokrytí v Intrastatu sesbíraných informací v daném směru obchodu, přitom se ovšem snaží určit hodnotu prahů tak, ať nejsou zpravodajské jednotky vystaveny nadměrným administrativním nákladům při zachování maximální kvality sesbíraných dat.

**Počet zpravodajských jednotek a osob registrovaných k DPH
v roce 2013 a 2014**

	Celkem			Přijetí / Pořízení			Odesláni / Dodání		
	2014	2013		2014	2013		2014	2013	
	ZJ	ZJ	DPH-reg.	ZJ	ZJ	DPH-reg.	ZJ	ZJ	DPH-reg.
Belgie	-	15 539	231 021	-	12 985	220 032	-	8 153	63 213
Bulharsko	8 013	10 534	33 540	5 857	8 646	28 160	4 234	4 984	13 504
Česká republika	15 587	15 155	100 230	12 576	12 492	86 467	10 223	10 062	48 513
Dánsko	-	8 383	46 863	-	6 778	42 122	-	4 257	17 244
Německo	60 500	60 014	624 469	41 500	41 465	529 417	39 000	38 889	250 617
Estonsko	4 950	5 105	17 835	3 720	3 823	9 303	2 990	3 067	14 940
Irsko	6 699	6 699	40 257	6 323	6 323	37 023	1 890	1 890	13 797
Řecko	12 948	12 948	67 999	11 277	11 277	65 428	4 792	4 792	24 183
Španělsko	-		269 792	30 000	29 000	230 771	27 000	25 000	113 676
Francie	-			-			-		
Chorvatsko	5 101	4 312	15 767	4 490	3 817	13 663	1 511	1 259	4 065
Itálie	-	98 700	286 000	-	69 000	228 500	-	65 000	128 200
Kypr	2 278	2 590	9 252	2 152	2 451	8 577	325	344	1 830
Lotyšsko	6 379	6 457	24 504	5 287	5 383	22 592	3 009	3 088	9 592
Litva	5 805	6 200	23 514	4 876	5 235	20 947	2 659	2 866	10 971
Lucembursko	3 575	3 579	19 500	3 240	3 246	18 300	1 310	1 317	5 400
Maďarsko	9 000	9 200	85 900	7 000	7 400	68 700	5 000	5 200	46 400
Malta	3 402	3 466	6 807	3 396	3 412	6 150	294	311	1 417
Nizozemsko	14 400	19 100	251 000	9 000	12 900	200 000	9 800	13 100	147 000
Rakousko	13 600	13 252	139 832	11 500	11 258	131 426	6 800	6 603	34 676
Polsko	23 000	26 189	156 649	17 000	19 202	121 487	13 000	14 613	75 756
Portugalsko	11 612	13 547	121 141	8 415	10 854	94 694	5 957	5 839	26 447
Rumunsko	18 112	18 771	66 923	16 060	17 462	63 000	6 426	5 533	18 136
Slovinsko	6 648	6 651	32 789	5 598	5 963	28 873	2 622	2 463	12 958
Slovensko	11 385	11 599	67 987	9 825	10 149	62 733	5 050	4 988	23 783
Finsko	5 100	7 700	60 000	4 600	7 200	57 000	2 300	2 300	13 000
Švédsko	11 099	11 099	98 489	8 991	8 991	79 655	5 266	5 266	28 569
Velká Británie	23 626	27 639	193 596	10 527	15 842	133 948	18 702	19 116	108 927